

תוספת שבת

זמני הדלק"נ שבת מוקדם שבת פרשת בחוקותי

ירושלים: 6:57 מוקדם: 6:47

בני ברק: 7:12 מוקדם: 7:02

מודיעין עילית: 7:09 מוקדם: 6:59

חיפה: 7:07 מוקדם: 6:57

מדברי רבותינו זצוק"ל ושיבדלחט"א במעלת תפילת מנחה בערש"ק וקדושת השבת

המשך בדברי רשב"י בשבת קיח: "אלמלי משמרין ישראל שני שבתות כהלכתן מיד נגאלים"

שבתות זה שבת אחת "עם תוספת שבת" שבזה זוכים לגאולה, וכן כתב הבעל הטורים ע"ז: "את שבתותי תשמורו" הרי שכתב שמירה אחר השבת, "שמור את יום השבת" הרי שמירה לפניו שצריך שמירה בין לפניו בין לאחריו, והוא תוספת מחול על הקודש. וכן כתב האור החיים שנשמכה שבת לאיסור ע"ז ששניהם שקולים כנגד כל התורה, (ע"ש). ומאידך דברי הדעת זקנים: הוקש שבת למקדש, מה שמירת שבת לעולם שנאמר אות היא לעולם, אף מורא מקדש לעולם שאף בחורבנו אסור להכנס בו.

הפסוק האחרון בפרשת בהר: "את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו אני ה'" הטעם שזה נאמר בלשון רבים, ולא אמר את השבת תשמורו, ועוד למה הסמיך לזה ומקדשי תיראו. נראה עפ"י מה שאמר רשב"י בשבת קיח: "אלמלי משמרין ישראל שני שבתות כהלכתן מיד נגאלים", וזה שאמר הכתוב אם את שבתותי דהיינו שני שבתות תשמורו אז תזכו שיגיע "ומקדשי תיראו" ויבנה המקדש, ואז יזכו גם ל"אני ה'" שהרי אין ה' שלם עד שימחה עמלק ויבוא המשיח. (עפ"י רש"י בשלח יז טז). וכבר הבאנו מהבן איש חי בספרו בן יהודע שהביא ששני

"אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים" מתוך שיחה של מרן רשכבה"ג ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל בחובת לימוד הלכות שבת

שהיערות דבש אומר שכל אחד ישתדל ללמוד הלכות שבת. יש ענינים קשים מאד, ולמשל הלכות ברירה, ואם אדם לא לומד הלכות ברירה קרוב מאד שיכשל, ואם הוא לא לומד הוא לא יודע ויכול להיכשל. ממילא זה דבר גדול מאד, שכל אחד ישתדל ללמוד הלכות שבת, שאפילו אם למד שלוש פעמים, יכול ללמוד פעם רביעי ג"כ. כי אם היערות דבש אומר פעמיים ושלוש, אפשר גם ארבע וחמש פעמים. ולא הכוונה ללמוד כל היום רק הלכות שבת, אפשר ללמוד עוד לימודים, אבל גם אם כל אחד ילמד כל יום אפילו רק עשרה רגעים או רבע שעה הלכות שבת, כדי שיחזור תמיד על הלכות שבת, זה דבר גדול, כי בלי זה אפשר מאד להיכשל. בפרט כאלה הלכות שיכול להיות שיכשל בדאורייתא כמו הלכות ברירה.

והרי חז"ל אומרים (שבת קיח, ב) 'אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי אם שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלים', ממילא יכול להיות, והלואי, שנזכה ע"ז. אני לא יודע אם נזכה כ"כ מהר שיהיה שתי שבתות בכל כלל ישראל, אבל אפילו אם חלק גדול מכלל ישראל ישמרו שבת בודאי שיהיה בזה תועלת גדולה לקרב את הגאולה האמתית. ונזכה במהרה בימינו לגאולה האמתית אמן סלה (קובץ חסד לאברהם עמ' יג-טז).

והנה מצינו, בשבת (לג, ב) מביאה הגמ' את הסיפור שרבי שמעון בן יוחאי היה במערה שנים עשרה שנה, ואחרי שיצא כל דבר שראה מיד נשרף, שהיה אומר האריך מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה, ויצאה בת קול חזרו למערתכם, אתם רוצים לשרוף את העולם, וחזרו למערה וישבו שם עוד שנה, אחרי שנה יצאו, וכבר נחה דעתו של רבי שמעון, אבל בכל זאת עדיין לא נחה דעתו לגמרי כנראה, וכשראה יהודי זקן רץ עם שתי חבילות הדסים לכבוד שבת כדי להריח בהם, שאל אותו למה שנים, אמר אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור, אמר לו רבי שמעון לרבי אלעזר בנו ראה כמה מחבבין ישראל את המצוות, ואז נחה דעתיה. כשראה יהודי מניח תפילין לא התפעל, כשיהודי לובש ציצית לא התפעל, רק ממה התפעל, כשראה יהודי מחבב את השבת, היות ויהודי שם שימת לב מיוחדת לכבוד את השבת, זה כ"כ שוקל שכבר נחה דעתו, כיון שבזה רואים שמחבבין את המצוות, ונרגע. קודם לכן לא היה כ"כ מרוצה, אע"פ שראו שאר מצוות בכל זאת לא היה מרוצה. א"כ איזה אושר שיש לאדם אם הוא יכול לכבד את השבת, אושר שאי אפשר לתאר. (וכמה פעמים ביאר רבנו את דברי הגמ' באופ"א).

ואני רואה שהיהודים כאן רוצים מאד לכבד את השבת, אשרי חלקכם, והקב"ה יעזור שתראו להוסיף עוד ולעשות, כמו

לאחר שבערב שבת פרשת בהר כשעה לפני השבת נחסמה הכניסה לירושלים עקב אוטובוס שנתקע, ומשפחות רבות נאלצו ללכת ברגל לתוך ירושלים, חיזוק בחובת הקדמת הנסיעות מפי הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטין שליט"א מתוך הספר "שבת בשמחה" של הרב משה מ. צורן.

שכן מצבים שונים מקדמים את הנוסע בכל ערב שבת; פעם יש גשמים, ופעם יש פקקים; יש והנוסעים עלולים להיתקל במחסומים, ויש שמדובר בעומס גדול במיוחד הנוצר בשל סיבה זו או אחרת.

ולכן ברור שכוונת הרבנים היתה שבכל מקרה ובכל מצב יגיעו הנוסעים למקום חפצם שעתיים לפני כניסת השבת. יש לקחת גם בחשבון את העובדה שאם מדובר ברכב-הסעות, הרי הנהג צריך לשוב לביתו לפני כניסת השבת, ואם נוסעים למקום רחוק, והנהג צריך לשוב לביתו, יש סיכון רב שהוא יחלל את

ההוראה מטעם הרבנים היא, שצריך לצאת מבני ברק שעתיים לפני כניסת השבת. הדרישה להקדים ככל האפשר את ההכנות והנסיעה, היא כדי שהנוסעים יכנסו לעיר-היעד בשעה סבירה שתאפשר להם להתכוונן לשבת במידה מספקת.

בנקודה זו נציין שלדעתנו אין הכוונה לצאת מעיר המגורים שעתיים לפני כניסת השבת, אלא להגיע בזמן ההוא למקום חפצו! ולכן מי שנוסע מירושלים לחיפה, למשל, לא ייצא מירושלים שעתיים לפני כניסת השבת, אלא יהיה כבר במבואותיה של חיפה שעתיים לפני כניסת השבת! והדבר מוכרח שזו הכוונה,

שכנתו, ומכיון שלא מיחה בה - נחשב הדבר כאילו היתה זו פרתו-שלו שיצאה ברצועה. כל-שכן מי שנוסע סמוך לשבת, ועל ידי כך הוא גורם שהנהג יסיע את האוטובוס לחניון, וכל כיו"ב, והאחריות תהיה עליו.

לאחרונה שומעים על יותר מדי תקלות שאירעו בגין היציאות המאוחרות, ונראה שגם אחרי כל התירוצים של בעלי המשפחות, המסבירים את האיחור בנימוקים כאלה ואחרים, בסופו של דבר הכל תלוי ביראת שמים, ובחשיבות שמייחס בעל המשפחה לשמירת השבת כהלכתה. לא יעזור שום דבר! אם היה בלבנו פחד אמיתי מפני חילול שבת, לא היינו נוהגים כפי שאנחנו נוהגים! ברור מאליו, ולא צריך לכך שום ראיה, שאם היתה נקבעת למאן-דהו פגישה בירושלים עם אדם שבידו ניתנת לכאורה סמכות שתקבע את פרנסתו, הוא לא היה נתלה אז בתירוצים והסברים! בודאי ובודאי שלא! וכדי להסתדר עם בעיית הפקקים בתחבורה, וכל יתר התקלות, הוא היה מקדים את יציאתו בכמה וכמה שעות, ועושה את כל הסידורים על

הצד הטוב ביותר על-מנת שיעלה בידו להגיע לפגישה בזמן, ולא לאחר ולו בכמה דקות. והאם עניינה של שבת-קודש אינו חשוב לפחות כמו ענייני הפרנסה? הרי פשוט וברור שאם היתה שמירת השבת יוקדת בליבו של אדם, הוא היה עושה גם במקרה זה את כל המאמצים על-מנת שלא להיכנס לספק קל-שבקלים בענין ההגעה הבטוחה למחוז חפצו.

אחת הסיבות המחייבות את היציאה המוקדמת מהעיר, היא כדי לא לגרום לנהג האוטובוס או המונית לחלל שבת. והנה, לא פעם יוצא לנו להיתקל במשפחות הבאות לעשות את השבת בבית ההורים, ומגיעות במונית דקות ספורות לפני השקיעה, כך שברור ללא כל ספק שהנהג החוזר לביתו יחלל את השבת בגללן. ולא ברור לי כיצד בעלי המשפחות מתירים לעצמם דבר חמור שכזה, לגרום לנהג יהודי לחלל שבת! ופעם הטריחו את עצמם הרבנים ומורי ההוראה המפורסמים של בני ברק להגיע לצומת הכניסה לעירם, כדי לבדוק את המצב מרוב. היו שם כל גדולי הרבנים מכל החוגים, שבמשך שעה ארוכה לפני כניסת השבת, עצרו את הנהגים החרדיים שהגיעו מחוץ לעיר, עם משפחותיהם ומטלטליהם, כדי לעשות את השבת בבני ברק, ומחו על השעה המאוחרת שבה נכנסות המכוניות לעיר. תדהמה גדולה נראתה על פניהם של גדולי התורה בראותם יהודי חרדי, המתגורר בירושלים, שהגיע לבני ברק ל'שבת אופורף', ונכנס לעיר דקות מעטות לפני השקיעה. הדבר עורר מאוד את רוגזם של הרבנים, שראו בכך זלזול רב בשמירת השבת. הרבנים ניסו לברר האם היתה תקלה בדרך, האם נתקלו בפקק רציני או שמא היה תקר באחד הגלגלים, אבל לתדהמתם התברר שלא מיניה ולא מקצתיה. האיש יצא מביתו שבירושלים 45 דקות לפני הדלקת נרות בבני ברק. 'לצאת בשעה כזו, ולהגיע כל-כך מאוחר לבני ברק, זה כמו להכריז שלא אכפת לי בכלל אם אגיע למצב של חילול שבת רח"ל', אמרו לו הרבנים.

השבת רח"ל, והאחריות לכך תיפול על גבם של מי שהזמינו אותו בשעה כה מאוחרת!! על הפסוק "שמור את יום השבת לקדשו" (דברים, ה' י"ב) כתב הנצי"ב שכבר בימות החול עלינו להישמר מדברים העלולים להביא אותנו לידי חילול שבת.

מעשה בגאון אחד, כך סיפר לי מרן הגר"ח קניבסקי, שנסע באוטובוס שהיה מעורב בתאונה. כשהגיע אל החזו"א וסיפר לו על התאונה, התפלא מרן זצ"ל ואמר בהשתוממות: "אתה?! כיצד ייתכן שנקלעך לתאונה, וזכות התורה שהינך עמל בה לא שמרה עליך?" בין-לבין סיפר הגאון שהתאונה היתה ביום ששי בשעה מאוחרת. הפסיקו החזו"א מדיבורו ואמר לו: "אם כך, בודאי שזכות התורה אינה יכולה לעמוד לך. אמנם תורתנו הקדושה מעניקה ללומדיה מגן ומחסה מכל פגע רע, אבל כשמדובר בפגיעה בענייני שבת, כאן אפילו זכות התורה לא תעמוד לאף אחד". סיפור זה הינו אקטואלי בכל ימות השנה, ובמיוחד בימי הששי הקצרים. וכמו שהדגשנו בקטע הקודם, שההכרזה על 'חוב היציאה מהעיר שעתיים לפני', יעילה

כשמדובר בנסיעה למקום קרוב, כמו ירושלים או מודיעין-עלית וכד', וברכב פרטי, אבל כשהמשפחה צריכה להגיע לאזורים מרוחקים יותר, ובתחבורה ציבורית, גם שעתיים אינן מספיקות, וצריך להיערך ולעשות את כל ההכנות הרבה לפני כן. מי שמתמצא ולו במעט בפקקי התנועה הקשים בכבישים, יודע שעליו להיות מוכן לכל עיכוב שלא יהיה, וכבר היו מקרים לעולמים. אין טעם

להציג כאן "לוח זמנים" מפורט על שעות הנסיעה לכל ערי הארץ. יעשה כל בעל-משפחה את הערכת-הזמן שלו ויצרף לחשבון זה את כל החששות האפשריים, כדי שחלילה וחס לא ייאלץ להכנס לספק קל-שבקלים של חילול שבת. הוא שאמרנו; יהודי שומר מצוות, אם ברצונו להשפיע על אחינו התועים שישמרו שבת, צריך בראש ובראשונה לחזק את השבת בליבו פנימה, ולא לעשות דברים שיגרמו לחילול שבת.

כאשר אדם נוסע ברכב דקות ספורות לפני השקיעה, הוא גורם גם לחילול השם עצום. הרחוב מלא אז בילדים, שקיבלו כבר את השבת, והנה לפתע הם רואים את הרכב נוסע, ושואלים את אבותיהם 'מדוע זירתם אותנו כל-כך לקבל את השבת...? אם אנחנו לא ניתן את הדוגמא הנאותה לקבלת-שבת בזמן, כיצד נוכל לאחר מכן לעזוק את זעקתה של השבת באוזני אחינו שמעבר לכביש?! אם אנחנו לא נתחזק, מי יעשה זאת במקומנו?! האנשים המגיעים לפני שבת באוטובוסים בשעה מאוחרת, וגורמים לנהגים להגיע לחניון לאחר כניסת השבת רח"ל, יכתבו עליהם בשמים שהם הסיעו את האוטובוס בשבת! שהרי אם היו נזהרים ויוצאים מביתם בשעה מוקדמת, כפי שדורשים גדולי הדור, גם הנהג לא היה מחלל שבת, ועכשיו שהם לא נזהרו, והנהג מחלל את השבת - בגללם, הרי שהם אחראים לחטא הנורא הזה של חילול השבת. שהרי נאמר במסכת שבת (נ"ד א') שפרתו של רבי אליעזר בן עזריה היתה יוצאת ברצועה בשבת, ואומרת הגמרא שהיתה זו פרתה של

פקק ענק בכביש בגין סמוך לכניסת השבת